

Den svåra samlingen

»Varje punkt i handboksförslaget rymmer sin egen utmaning«

Idet förslag till ny kyrkohandbok som just nu prövas i församlingar i Svenska kyrkan finns det mycket som är förtjänstfullt. Till exempel är strukturen föredömlig i sin enkelhet. Det är fyra punkter som skrivs fram som gudstjänstens grundläggande struktur: Samling, Ordet, Måltiden och Sändning. Varje gudstjänst innehåller Samling, Ordet och Sändning, oavsett om de firas på ett trygghetsboende eller i en katedral. Måltiden däremot, förutsätter att en präst finns på plats och celebrerar.

Begrundar man varje punkt upptäcker man snart att var och en rymmer sin egen utmaning. Det blir särskilt tydligt om gudstjänst inte är något som bara utspelar sig i ett bestämt rum under en begränsad tid, utan är en integrerad del av den värld vi lever i. Då blir sändningens utmaning att det som sker i gudstjänsten ska hänga ihop med det livet i övrigt. Det är liturgin efter liturgin. Påfallande ofta inträffar syndafallet på nytt någonstans på vägen mellan enheten i altarringen och kompisgängen som formerar sig under kyrkkaffet. Varje punkt i handboksförslaget rymmer sin egen utmaning.

Den största utmaningen är samlingen. Det fanns en tid när samlingen sköttes av skolan och familjerna. In på 1960-talet skulle skoldagen vara organiserad som en gudstjänst. Det var morgonbön, kristendomsundervisning, psalminläring, bön före och efter matrasten och till slut välsignelsen. När svenskar kom till gudstjänst kände de igen sig. De var hemma med psalmer och kristen tro. För det hade de lärt sig i skolan.

Den utmaning som Samling innebär blir även tydlig på vårdboenden. 1984 var jag med kyrkoherden i mitt hempastorat till Lunnagården som var ett nu nedlagt ålderdomshem i kyrkbyn. När vi kom dit hade personalen dukat med finporslinet åt de gamla som satt i stora salen och väntade. Personalen var på plats och hade förberett genom att möblera med altare, vit duk och blommor. Prästen kom några minuter innan det skulle börja. Föreståndarinnan tog emot. Det var på helt annat sätt när jag som församlingspräst i Uppsala varje

månad besökte två serviceboenden. Församlingen hade en besöksgrupp som alltid var med och det behövdes för det hade varit nästan ogörligt ensam. Det gällde att komma i god tid eftersom vi skulle knacka på hos de boende och fråga om de ville vara med. Det gällde också att möblera och göra fint innan. Vi hade med oss blommor som vi satte i vas och vi stängde av TV:n. I samlingen ingick även att förmå personalen att sänka ner musiken i högtalarsystemet. En viktig uppgift var att med största diplomatiska insats försöka övertala de anställda att inte köra igång diskmaskinen i dagrummets öppna pentry just som andakten skulle börja. Kanske verkar jag uppgiven men det är jag inte: Under årens lopp upplevde vi förändring i inställningen till andakterna på de två serviceboendena. Under de sista åren var som regel alltid personalen närvarande när vi firade. Då startade aldrig diskmaskinen.

Den ringa arbetsinsats som samlingen krävde när jag var tonåring och var med prästen på Lunnagården är något helt annat än dagens utmaningar. När jag konfirmerades satt 90 procent av pastoratets fjortonåringar i kyrkbänken, eftersom våra familjer såg det som självklart med konfirmation. I dag har samma pastorat inte haft en enda konfirmand under flera år. Det beror i ringa grad på Ordet, Måltiden eller Sändningen att det är så. Det är Samlingen som kräver arbetsinsatser av en omfattning som kan vara svåra att riktigt begripa.

Det exempel jag tog kom från serviceboenden är (möjligen med undantag av prästvigningar, dop och begravningar) analogt med allt gudstjänstfirande i Svenska kyrkan. Samlingen är en utmaning som vi bara till liten del tagit på allvar, hittills. Samlingen kräver djupgående nysatser. Det fanns en tid då skola och familjer liksom matade in individer i Svenska kyrkan.

MIKAEL MOGREN

